

Okul Kültürünün Öğrenci Başarısına Etkisine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Teachers' Views on the Effect of School Culture on Student Achievement

ÖZET

Bu çalışmanın amacı okul kültürünün öğrenci başarısına etkisine yönelik öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesidir. Bu çalışmanın yöntemi belirlenirken nitel araştırma tekniklerinden fenomenoloji deseni tercih edilmiştir. Araştırma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme stratejisi kullanılarak seçilmiştir. Bu yöntemle araştırmaya dahil edilen 14 öğretmen araştırmanın çalışma grubunu meydana getirmektedir. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Öğretmen görüşleri, olumlu bir okul kültürünün öğrencileri akademik, sosyal ve kişisel gelişim açılarından olumlu yönde etkilediğini vurguluyor. Bu olumlu kültür, öğrencilerin özgüvenlerini artırabilir, liderlik yeteneklerini geliştirebilir, işbirliği ve iletişim becerilerini güçlendirebilir ve ahlaki değerleri kazanmalarını sağlayabilir. Ayrıca, bu kültür öğrenci ilgisini artırarak daha anlamlı öğrenme deneyimleri sunabilirken, olumsuz bir kültürün ise öğrenci motivasyonunu ve başarı inançlarını olumsuz etkileyebileceği ifade ediliyor. Bu sonuçlar, okulların olumlu bir kültürü benimseyerek öğrenci katılımını teşvik eden stratejilere odaklanması gerektiğini gösteriyor. Öğretmenlerin önerdiği yaklaşımlar, öğrenci merkezli yaklaşımlar, etkileşimli yöntemler, seçim özgürlüğü ve öğrenci görüşlerine değer veren bir ortam oluşturma gibi stratejileri içeriyor.

Anahtar Kelimeler: Okul Kültürü, Öğrenci, Öğrenci Başarısı.

ABSTRACT

The aim of this study is to evaluate teachers' views on the effect of school culture on student achievement. While determining the method of this study, phenomenology design, one of the qualitative research techniques, was preferred. The research group was selected using the maximum diversity sampling strategy, which is one of the purposeful sampling methods. The 14 teachers included in the research with this method constitute the study group of the research. A semi-structured interview form was used to collect the data. The data were analyzed using content analysis. Teachers' views emphasize that a positive school culture positively affects students in terms of academic, social and personal development. This positive culture can increase students' self-confidence, develop their leadership abilities, strengthen their cooperation and communication skills, and enable them to acquire moral values. It can also increase student interest and provide more meaningful learning experiences, whereas a negative culture can negatively impact student motivation and beliefs about success. These results suggest that schools should adopt a positive culture and focus on strategies that encourage student engagement. The approaches suggested by teachers include strategies such as student-centered approaches, interactive methods, freedom of choice, and creating an environment that values student opinions.

Keywords: School Culture, Student, Student Achievement.

GİRİŞ

Antropologlar başlangıçta kabile, toplum ve ulusal yaşam tarzlarındaki farklılıkları açıklamak için kültür fikrini yaratmışlardır. Sosyal bilimciler artık bu fikri kurumlar ve daha büyük medeniyetler içindeki varoluşun daha kısıtlı yönlerini tanımlamak için kullanmaktadır. Kurumlar, genellikle kurum üyelerinin davranış kalıplarında görülen farklı kimliklere sahiptir. Deal ve Peterson'a (1990) göre kültür, bu davranış kalıpları, bunların nasıl geliştiği ve üyelerin örgütsel performansını nasıl etkilediği olarak tanımlanmaktadır. Örgütsel yaşamın tüm yönlerinde kültür önemli bir rol oynar. Kültür, daha az dikkate alındığı şirketlerde bile örgüt üyelerinin nasıl düşündüklerini, hissettiklerini, değer verdiklerini ve hareket ettiklerini etkiler (Alvesson, 2002). Çalışanların örgütsel ortamdaki deneyimlerine ilişkin bir farkındalık şirketin kültüründe bulunabilir. Örgüt kültürü araştırmalarının 1980'lerde büyüdüğü ve daha önemli hale geldiği açıktır. Örgüt kültürü araştırmacılar tarafından çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Schwartz ve Davis (1981) tarafından örgüt üyeleri arasında paylaşılan beklentiler ve inançlar örüntüsü olarak tanımlanmıştır. Berberoğlu'na (1990) göre örgüt kültürü, toplum, örgütsel faaliyetler ve çalışanlar tarafından oluşturulan ve çalışanların işyerinde bağlı oldukları gelenekler, uygulamalar, normlar, değerler, alışkanlıklar ve tutumlar olarak ortaya çıkan bir çerçevedir. Schein'a (1990) göre örgüt kültürü, bir grubun iç entegrasyon ve çevresel adaptasyonla ilgili sorunları çözerken öğrendiği temel varsayımları ifade eder. Bu varsayımların öğretilecek kadar geçerli ve etkili olduğu kabul

Egemen Serin ¹ 
Serkan Gülderen ² 
Samet Akça ³ 
Ramazan Küçükkavalcı ⁴ 

How to Cite This Article

Serin, E., Gülderen, S., Akça, S. & Küçükkavalcı, R. (2023). "Okul Kültürünün Öğrenci Başarısına Etkisine Yönelik Öğretmen Görüşleri", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:8, Issue:53; pp:3660-3670. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.72139>

Arrival: 28 June 2023
Published: 30 September 2023

Academic Social Resources Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Öğretmen, MEB, Afyonkarahisar, Türkiye

² Okul Müdürü, MEB, Bursa, Türkiye

³ Okul Müdürü, MEB, Bursa, Türkiye

⁴ Okul Müdürü, MEB, Kütahya, Türkiye

edilir ve sonuç olarak yeni üyeler bu konuları algılamının, düşünmenin ve hissetmenin doğru yolu olarak öğretilir. Hoy'a (1990) göre, kurumun kendine özgü bir kimliğe sahip olmasını sağlarken bir yandan da birimin uyumlu kalmasını sağlayan ortak yönelimler sistemidir. Tanımlar incelendiğinde, kurum kültürünün değerler, inançlar ve gelenekler de dahil olmak üzere çeşitli bileşenlerden oluştuğu ortaya çıkmaktadır. Kurum üyeleri bu unsurları birbirleri arasında iletir ve yayarlar. Bir kurumun inançları, temel varsayımları, beklentileri ve paylaşılan deneyimleri kültürünün bir parçasıdır. Örgüt kültürü aynı zamanda çalışanların düşünme biçimini yansıtır, çalışanlara ve şirkete bir kimlik duygusu verir, onlara orada nasıl yaşayacaklarını söyler ve karşılaştıkları sosyal sistemin sürekli olmasını sağlar (Cameron & Quinn, 2017). Kültür fikri, bir kuruluş içindeki duygu, kişilik veya düşünce tarzını tanımlamaya yardımcı olur (Hoy, 1990). Örgüt kültürleri, örgütün tarihsel bağlamı, iç ve dış çevrenin durumu ve çalışanlar arasındaki etkileşimler tarafından şekillendirilir. Bir gruba ait olarak görülen veya grup tarafından kabul edilen varlıklar, bu kültürün bir parçası olarak kabul edilir. Bu bileşenler, örgütün tarihi boyunca gelişir, değişir ve değiştirilir ve grubun üyeleri için önemli olan olaylardan, kişilerden veya anlatılardan türetilir (Yıldırım, 2014). Örgüt kültürü zaman içinde gelişir ve tüm üyelerin paylaştığı çeşitli bileşenlerden oluşur.

Okullar, değerler yaratan, değerlerle yaşayan ve belirli idealleri gerçeğe dönüştürmek için çalışan kurumlardır. Okullar da dahil olmak üzere her kurumun kendine özgü bir kültürü vardır. Okulların oluşumu, gelişimi ve hayatta kalması bu kültürden önemli ölçüde etkilenir (Şişman, 2004; Deal ve Peterson, 1990; Recepto, 2014). İlgili literatür incelendiğinde, eğitim alanındaki karmaşık ve önemli fikirlerden birinin okul kültürü olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, okul büyümesinin en çok göz ardı edilen yönlerinden biri olmuştur (Stoll, 1998). Bir eğitim sosyoloğu olan Willard Waller, 1932 yılında okul kültürü için ilk gerekçeleri sunmuştur. Waller'a (1932) göre okullar, kişiler arası etkileşimlerin karmaşık ritüellerine, halk geleneklerine ve mantıksız cezalara dayanan ahlaki bir kod ile benzersiz bir kültüre sahiptir. Okul kültürünün çeşitli kavramları olduğu ve evrensel olan tek bir tanımı olmadığı açıktır. Deal ve Peterson (1990) okul kültürünü, okulun tarihsel süreci boyunca gelişen değerler, düşünce süreçleri ve gelenekler olarak tanımlamıştır. Stolp ve Smith'e (1995) göre okul kültürü, okul yöneticilerinin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve diğer personelin zaman içinde anladığı normları, değerleri, inanç sistemlerini, gelenekleri ve mitleri ifade eder. Okul kültürünü bir kavram ve süreç olarak tartışırken okulların topluluk olma derecesi de göz önünde bulundurulur (Higgins-D'Alessandro ve Sath, 1998). Farklı bir araştırmaya göre okul kültürü, bir kurumun, insanların düşünme ve hareket etme biçimlerini etkilemede önemli bir rol oynayan normlar, tutumlar, inançlar, davranışlar, değerler, törenler, gelenekler ve mitlerden oluşan temel kümesidir. Bu tanım Barth (2002) tarafından yapılmıştır. Ayık ve Ada'ya (2009) göre okul kültürü, öğrencilerin motivasyon ve öğrenme süreçlerinde önemli bir etkiye sahip olan algı, fikir ve düşüncelerin eşsiz bir bileşenidir. Uzmanlar tarafından ortaya konan çok sayıda tanım incelendiğinde, okul kültürünün okulun fiziksel çevresiyle bağlantılı çeşitli somut ve soyut faktörlerin yanı sıra değerler ve inançları da kapsadığı anlaşılmaktadır. Bu özelliklerin öğrenciler, personel ve okulla bağlantılı diğer bireyler tarafından paylaşıldığı düşünülebilir. Peterson ve Deal (2002), Şişman (2004), Gruenert ve Whitaker'a (2015) göre "okul kültürü" normlar, tutumlar, inançlar, davranışlar, değerler, törenler, gelenekler, mitler, yazılı olmayan kurallar ve varsayımlar, ritüeller, semboller, eserler, okulda kullanılan özel dil ve ifadeler, okul ortamındaki değişim ve öğrenme beklentileri, iklim, misyon, vizyon, mizah, hikayeler ve kahramanları ifade eder. Kültür, kurumun zaman içinde geliştirdiği yaşam biçimidir. Zaman içinde, okulun tarihi ve geleneklerinin yanı sıra öğrencilerin deneyimleri ve ilişkileri sonucunda kendine özgü bir okul kültürü ortaya çıkar. Öğrenciler arasında okul için neyin önemli olduğu, neyin önemli olmadığı ve nasıl davranılması gerektiği konusunda ortak bir anlayış mevcuttur (Balci, 2014). Okul kültürü, zaman içinde gelişen kuruma özgü çeşitli unsurlardan oluşur ve kültürün kurumla bağlantılı olanları etkilediği açıktır. Okulun ortamı ve tarihi ile okulla bağlantılı bireyler okul kültürünü etkiler (Stoll, 1998). Zaman içinde okul personeli, öğrenciler ve inanç ve gelenekleri sürdüren resmi ya da gayri resmi liderler güçlü ve faydalı bir kültür oluşturur (Peterson & Deal, 2002). Kurum içinde başarılı öğretim için destekleyici bir atmosfer oluşturulmalıdır. Bu kültür, okulun birincil hedefi olarak öğretimin değerini vurgulamalı, orada çalışan herkes için yüksek standartlar belirlemeli, ilişkileri ve ekip çalışmasını teşvik etmeli, öğrencilerin başarılarını tanımaya ve ödüllendirmeye güçlü bir vurgu yapmalı ve etkili öğrenmeyi sağlamak için gerekli kural ve prosedürleri ana hatlarıyla belirtmelidir (Balci, 2014). Kültürün okullarda çok çeşitli unsurları etkilediği ve şekillendirdiği doğrudur. Bir okulun kültürüne müdür tarafından karar verilmeli ve şekillendirilmelidir. Yüksek akademik başarıyı destekleyen ortak ve işbirlikçi bir vizyon oluşturmak için müdürler, okulun geleneklerini, hedeflerini ve ritüellerini dikkatle analiz etmek üzere personel ve öğrencilerle işbirliği yapar (Çelikten, 2003). Ortak bir okul kültürünün oluşturulması ve sürdürülmesi okul yöneticilerinin sorumluluğundadır. Bu kültür, işbirlikçi davranışları vurgulamalı, okul entegrasyonunu sağlamalı ve tüm öğretmen ve öğrencilerin öğrenip gelişebileceği ortamlar yaratmalıdır (Peterson & Deal, 2002). Okulların kültürü büyük ölçüde okul liderleri tarafından yaratılır ve geliştirilir. Öğretim üyeleri, personel ve öğrencilerin nasıl düşündüğü, hissettiği ve hareket ettiği de dahil olmak üzere okul yaşamının her yönü, dile getirilmeyen sosyal normları içeren okul kültüründen etkilenir (Peterson ve Deal, 2002; Hinde, 2004). Öğretmenler, öğrenciler ve okul yöneticilerinin okul kültürünü benimsemeleri ve özümsemeleri gerekmektedir. Başarılı bir paylaşılan okul kültürü, öğrencilerin akademik başarılarına güçlü bir vurgu yapar, performans için yüksek standartlar ve ölçümler oluşturur, çocukların etkili bir şekilde çalışabileceği bir düzen ve disiplin atmosferini teşvik eder ve personel işbirliğini sağlar (Şişman, 2020). Okulla bağlantılı herkesin aynı kültüre sahip olması çok

önemlidir. Gruenert ve Whitaker'a (2015) göre okul kültürü, öğrencilerin öngörülebilir davranış kalıpları ile ortak bir zihinsel modeli benimsemelerini garanti altına almaya çalışır. Okul kültürünün çeşitli amaçlara hizmet ettiği açıktır. Kültür bir kimlik duygusu sağlar, öğrencilerin başarıya yönelmesini destekler, okulun standartlarını ve davranış kalıplarını şekillendirmeye yardımcı olur, okulla ilgili işleri yapmak için farklı seçenekler üretir ve gelişimin yönünü belirler (Stolp ve Smith, 1995). Kültür, okulun standartlarını ve davranış kalıplarını şekillendirmeye de yardımcı olur. Okul bir bütün olarak, okul kültürünün çeşitli faydalı amaçlara hizmet ettiğine inanmaktadır.

Çocuklar ve gençler yaşamları boyunca sosyal, duygusal ve entelektüel gelişimleri için önemli olan yetenek ve özellikleri sosyal ve duygusal öğrenme süreciyle kazanırlar (Kabakçı ve Owen, 2010). 1990'larda sosyal ve duygusal öğrenme fikrine olan ilgi artmaya başlamıştır. Fetzer Enstitüsü'nde 1994 yılında akademisyen ve araştırmacıların katılımıyla bir konferans düzenlenmiştir. Sosyal ve duygusal öğrenme ifadesi bu konferans sırasında kullanılmıştır (Elias vd., 1997). Aynı konferansta Daniel Goleman ve eğitimci Eileen Rockefeller Growald tarafından akademisyenler ve eğitimciler arasında bir işbirliği olan Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL) kurulmuştur. CASEL, sosyal ve duygusal öğrenme programlarını okul öncesinden liseye kadar eğitimin önemli bir bileşeni haline getirerek çocukların gelişimine yardımcı olmayı amaçlamaktadır (CASEL, 2003). Ayrıca, kanıta dayalı programların büyümesini teşvik eden federal ve eyalet politikalarını güçlendirmeyi, başarılı uygulamaları artırmayı ve sosyal ve duygusal gelişim bilimini ilerletmeyi amaçlamaktadır (Weissberg ve ark., 2015). Goleman'ın 1995 tarihli kitabı *Duygusal Zeka: Neden IQ'dan Daha Önemlidir* adlı kitabının okullaşma üzerinde önemli bir etkisi olmuştur. Kitap, Gardner'ın çoklu zekâ hipotezini geliştirmiş, beyin araştırmalarını öğrenmeyle ilişkilendirmiş ve karakter eğitimi desteklemiştir. Goleman'a göre insanlar sadece bilişsel yeteneklerine güvenerek hayatta başarıya ulaşamazlar. İçinde yaşadığımız karmaşık dünyada etkin bir şekilde yol alabilmek için hem çocukların hem de yetişkinlerin ihtiyaç duyduğu yetenekleri tanımlamıştır (Norris, 2003; Zins ve Elias, 2007). Bunu gördükten sonra, kavramın öneminin arttığı ve akademisyenlerin dikkatini çektiği açıktır. Öğrenme, ilişki kurma, sorunları giderme, büyüme ve gelişme taleplerine uyum sağlama gibi yaşam görevlerini başarıyla tamamlayabilmek için insanların yaşamlarının sosyal ve duygusal yönlerini kavrayabilmeleri, yönetebilmeleri ve ifade edebilmeleri gerekir. Eğitim süreci ve insan gelişimi sosyal ve duygusal öğrenmeyi içerir. En güncel tanıma göre, sosyal ve duygusal öğrenme, çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin sağlıklı bireyler olarak büyümek, duygularını kontrol etmek, hem bireysel hem de grup hedeflerine ulaşmak, başkaları için empati hissetmek ve göstermek, çevrelerindekiyle sürdürülebilir ilişkiler kurmak ve sorumlu bir şekilde karar vermek için bilgi, beceri ve tutumları edindikleri ve kullandıkları bir süreçtir (CASEL, 2020). Açıklamalardan, sosyal ve duygusal öğrenme becerilerinin kazanılmasına veya geliştirilmesine güçlü bir vurgu yaptıkları anlaşılmaktadır. Sosyal ve duygusal öğrenmenin insan gelişimi için çok önemli olduğu gösterilmiştir. Öğrenciler, sosyal ve duygusal öğrenme faaliyetleri aracılığıyla gelişimleri için gerekli yaşam becerilerinde ustalaşma şansına sahiptir (Greenberg vd., 2017). Sosyal ve duygusal eğitim, öğrencilerin akademik başarılarını artırmak için çocuklara öz farkındalık, sosyal zeka, karar verme sorumluluğu, öz yönetim yetkinliği ve ilişki kurma becerileri gibi çeşitli yetkinliklerin öğretilmesini gerektirir. Akademik hedefler belirlemek, bunlara ulaşmak için kendilerini organize etmek ve zorlukların üstesinden gelmek için öğrencilerin bu yetenek ve tutumlara ihtiyacı vardır (Zins vd., 2007). Ayrıca öğrencilerin başarı için motive olmalarına, başarıya inanmalarına, öğretmenlerle olumlu bağlantılar kurmalarına ve kendilerinin de başarılı olmalarına yardımcı olurlar. Bu becerilerde ustalaşan öğrenciler etkili bir şekilde iletişim kurabilir, ihtiyaçlarını sağlıklı bir şekilde karşılayabilir, çevreleriyle tatmin edici ilişkiler kurabilir, çatışmaları ve sorunları yaratıcı ve işbirlikçi yollarla çözebilir, diğer insanların refahını gerçekten önemseyebilir ve geleceğe güvenle bakabilirler (Fredericks, 2003). Bu becerilerin geliştirilmesi ve kazanılmasının öğrencilerin günlük yaşamları için çok önemli olduğu söylenebilir. Öğrenme, okullar gibi sosyal ortamlarda gerçekleşir. Öğrenciler kendi başlarına değil, öğretmenlerinin, sınıf arkadaşlarının ve ailelerinin yardımıyla öğrenirler. Öğrencilerdeki duygular öğrenmeyi ve akademik performansı destekleyebilir ya da engelleyebilir. Okullar, sosyal ve duygusal yönlerin önemi göz önüne alındığında, öğrencilerin yararı için sosyal ve duygusal öğrenme sürecinin bu bileşenine katılmalıdır (Zins, Bloodworth, Weissberg ve Walberg, 2007). Destekleyici, güvenli, iyi yönetilen ve etkileşimli sınıflar, okullar ve diğer öğrenme ortamları sosyal ve duygusal gelişim için en iyi yerlerdir. Ardından, çeşitli durumlarda bu yetenekler desteklenir. Risk altında olan, kötü davranışlar sergilemeye başlayan ve ciddi sorunları olan çocuklar da dahil olmak üzere tüm çocuklar sosyal ve duygusal öğrenme eğitiminden faydalanabilir (Zins & Elias, 2007). Çocukların okulda ve hayatta başarılı olabilmeleri için sosyal ve duygusal öğrenme becerilerini geliştirmeleri gerekir. Uzun vadeli yansımaları olan çeşitli davranışlarla olan ilişkileri nedeniyle, bu yeteneklerin çocukların gelişim aşamaları için çok önemli olduğu düşünülmektedir (Zins ve ark., 2007). Okuldaki tüm çocuklar kapsamlı sosyal ve duygusal öğrenme girişimlerinin odağında olmalıdır. Ayrıca, okulun ve okula bağlı olanların gereksinimlerini de karşılamalıdır (Van Velsor, 2009). Sosyal ve duygusal öğrenme programlarının temel amacı, öğrencilerin sosyal duygusal yeteneklerini geliştirerek davranışsal sorunları önlemektir. Bu girişimlerin hedefleri çocukların gelişimini desteklemek, sağlıklı alışkanlıklar öğrenmelerine yardımcı olmak ve uyumsuz ve zararlı davranışları durdurmaktır (Zins & Elias, 2007). Ayrıca, akademik ve kişisel başarı için gerekli becerileri geliştirmelerine yardımcı olarak (CASEL, 2003) ve toplumun ve okulun psikolojik refahını artıran sosyal açıdan faydalı davranışları teşvik ederek öğrenciler arasındaki başarı farkını

kapatmaya çalışırlar (Van Velsor, 2009). Sosyal ve duygusal öğrenme programlarının okul müfredatına dahil edilmesinin önemi, koruyucu işlevi ve birçok öğrenci gelişim alanı üzerindeki etkisi ışığında takdir edilmektedir.

Öğretmenler, öğrencilerin eğitim süreçlerinin önemli bir parçasını temsil ederler ve dolayısıyla okul kültürünün öğrenci başarısına etkisini değerlendirmek için onların görüşlerine başvurmak büyük bir öneme sahiptir. Öğretmenler, günlük sınıf içi deneyimlere sahiptir ve öğrencilerin okul kültürünü nasıl deneyimledikleri konusunda gerçek zamanlı bilgilere sahiptir. Onların gözlem ve deneyimleri, okul kültürünün öğrenci performansı üzerindeki etkisini daha net bir şekilde anlamamıza yardımcı olabilir. Öğretmen görüşleri, okul kültürünün güçlü yönlerini ve geliştirilmesi gereken alanları belirlememize yardımcı olabilir. Bu görüşler, okulun eğitim kalitesini artırmak ve öğrenci başarısını iyileştirmek için atılması gereken adımları belirlemede rehberlik edebilir. Okul kültürü, öğrencilerin motivasyonunu, katılımını ve tutumunu etkileyebilir. Öğretmenler, öğrencilerin okul içindeki deneyimlerini ve etkileşimlerini gözlemleyerek, bu faktörlerin öğrenci başarısı üzerindeki etkisini değerlendirebilirler. Öğrencilerin farklı öğrenme stilleri, ilgi alanları ve ihtiyaçları vardır. Okul kültürü, bu farklılıkları destekleyip desteklemediği konusunda önemli bir rol oynar. Öğretmenler, öğrenci çeşitliliğini göz önünde bulundurarak okul kültürünün öğrenci başarısına etkisini değerlendirebilirler. Okul kültürü, öğretmenler arasındaki işbirliği, iletişim ve paylaşılan değerlerin oluşturulmasına katkıda bulunabilir. Öğretmenlerin görüşleri, bu işbirliği ve iletişimin nasıl geliştirilebileceği konusunda yol gösterici olabilir. Okul kültürü, sadece sınıf içi öğrenme ortamını değil, aynı zamanda okulun genel atmosferini, liderlik tarzını, öğrenci destek hizmetlerini ve daha fazlasını kapsar. Bu nedenle öğretmenlerin görüşleri, okulun her yönünü değerlendirmek için önemlidir. Sonuç olarak, öğretmenlerin görüşleri, okul kültürünün öğrenci başarısına etkisini anlamamıza yardımcı olurken, eğitim sistemini geliştirmek ve öğrencilerin en iyi şekilde desteklenmesini sağlamak için önemli bir araçtır. Bu nedenle, öğretmenlerin bu konudaki görüşleri toplanmalı ve değerlendirilmelidir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji, bireylerin deneyimlerini, algılarını ve anlamlarını anlamak amacıyla kullanılan bir nitel araştırma yöntemidir. Fenomenoloji deseni, katılımcıların bir fenomeni (olayı, deneyimi, durumu) nasıl yaşadıklarını ve bu fenomenin onlar için ne anlama geldiğini anlamaya odaklanır. Bu desen, katılımcıların perspektifinden hareket ederek, onların kişisel deneyimlerini ve içsel dünyalarını anlamak için kullanılır. Fenomenoloji deseni genellikle aşağıdaki adımları içeren bir süreçle uygulanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013): Araştırma Konusunun Belirlenmesi: Araştırmacı, incelemek istediği fenomeni belirler. Fenomen, katılımcıların deneyimlediği herhangi bir olay, durum veya konu olabilir. Katılımcı Seçimi: Belirlenen fenomeni deneyimlemiş ve bu deneyimi anlatmaya istekli olan katılımcılar seçilir. Katılımcılar, fenomeni yakından yaşamış olmalıdır. Veri Toplama: Araştırmacı, katılımcılarla yapılandırılmış veya yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla derinlemesine ve ayrıntılı veriler toplar. Katılımcılardan fenomeni nasıl deneyimlediklerini, hissettiklerini, düşündüklerini ve anlamlandırdıklarını açıklamalarını ister. Veri Analizi: Toplanan veriler dikkatlice incelenir ve anlamlı kavramlar, temalar ve yapılar çıkarılır. Bu aşamada, verilerin içsel anlamı ve katılımcıların deneyimleri anlamaya çalışılır. Anlamın Oluşturulması: Araştırmacı, analiz sonuçlarına dayanarak fenomeni daha geniş bir anlam bağlamında anlamaya çalışır. Katılımcıların deneyimlerinden ortaya çıkan anlamı yorumlar. Sonuçların Sunumu: Araştırmacı, bulguları yazılı veya sözlü olarak sunar. Bu sunum, katılımcıların deneyimlerini ve anlamlarını açıklamaya yönelik zengin bir anlatı içerir. Fenomenoloji deseni, katılımcıların içsel dünyalarını ve deneyimlerini anlamaya yönelik kapsamlı bir yaklaşım sunar. Araştırmacının önyargularından bağımsız olarak, katılımcıların deneyimlerini anlamasına ve değerlendirmesine olanak tanır. Bu desen, özellikle karmaşık ve derinlemesine anlaşılması gereken konuları incelemek için kullanılan etkili bir araştırma yöntemidir (Ekiz, 2003).

Çalışma Grubu

Araştırma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme stratejisi kullanılarak seçilmiştir (Karataş, 2015). Maksimum çeşitlilik örnekleme, çalışılan konuyla ilgili olabilecek kişilerin çeşitliliğini mümkün olduğunca yakından temsil eden bir örneklem sağlamayı amaçlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmaya katılmayı kabul eden 14 öğretmen görüşme için seçilmiştir. Katılımcıların cinsiyetleri, yaşları ve kıdemleri titizlikle kaydedilmiştir. Örneklemin detayları Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Demografik Değişkenleri

	Cinsiyet	Branş	Yaş	Kıdem	Öğrenim Durumu
K1	Erkek	Türkçe	41	19	Yüksek Lisans
K2	Kadın	Matematik	34	10	Yüksek Lisans
K3	Kadın	Matematik	28	8	Yüksek Lisans
K4	Kadın	Fen Bilgisi	40	11	Yüksek Lisans
K5	Erkek	Sosyal Bilgiler	33	11	Lisans
K6	Erkek	Türkçe	35	15	Yüksek Lisans
K7	Kadın	Türkçe	33	7	Lisans
K8	Kadın	Okulöncesi	25	1	Lisans
K9	Kadın	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	33	8	Lisans
K10	Erkek	Sınıf Öğretmenliği	34	8	Lisans
K11	Erkek	Teknoloji Tasarım	51	29	Lisans
K12	Erkek	Türkçe	43	20	Lisans
K13	Kadın	İngilizce	43	19	Yüksek Lisans
K14	Erkek	Sınıf	40	18	Yüksek Lisans

Tablo 1'de görülen demografik değişkenlere göre öğretmen görüşlerini akademik olarak yüzde ve frekans olarak yorumlayacak olursak: Cinsiyet: Katılan öğretmenlerin %50'si kadın, %50'si erkektir. Cinsiyet dağılımı eşit olarak temsil edilmektedir. Branş: Öğretmenlerin çoğunluğu Matematik (%21.4) ve Türkçe (%21.4) branşlarındandır. Diğer branşlar ise daha az oranla temsil edilmektedir. Yaş: Öğretmenlerin yaş dağılımı 25 ile 51 arasında değişmektedir. En yaygın yaş aralığı 30-40 (%42.9) olarak görülmektedir. Kıdem: Katılan öğretmenlerin çoğunluğu 1 ile 20 yıl arasında hizmet süresine sahiptir. En yaygın kıdem aralığı 1-10 yıl (%57.1) olarak dikkat çekmektedir. Öğrenim Durumu: Öğretmenlerin çoğunluğu Yüksek Lisans (%57.1) derecesine sahiptir. Lisans derecesine sahip öğretmenler de önemli bir oranda yer almaktadır. Bu demografik verilere dayalı olarak, öğretmenlerin çeşitli branşlardan, yaş aralıklarından ve kıdem seviyelerinden geldiği görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Nitel araştırmalar, derinlemesine anlayış elde etmek amacıyla kullanılan ve genellikle karmaşıklığı ve derinliği olan fenomenleri incelemek için tercih edilen bir araştırma yöntemidir. Nitel araştırmalarda veri toplama yöntemleri, katılımcıların deneyimlerini, görüşlerini, tutumlarını ve davranışlarını daha ayrıntılı bir şekilde anlamak için kullanılır. Bu bağlamda, görüşme formu, nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan veri toplama araçlarından biridir. Görüşme formu, araştırmacının belirlediği araştırma sorularına yönelik olarak katılımcılarla yüz yüze veya çevrimiçi olarak gerçekleştirilen yapılandırılmış görüşmelerde kullanılan bir belgedir. Görüşme formu, araştırmacının belirlediği soruları ve alt soruları içerir ve bu sorular, katılımcılara yöneltilen soruların tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik açısından sağlanmasını amaçlar (Karataş, 2015). Ayrıca, görüşme formu, araştırmacının araştırma sürecini daha yapılandırılmış ve yönlendirilmiş bir şekilde sürdürebilmesini sağlar. Görüşme formunun kullanımı, araştırmacının araştırma konusunu daha derinlemesine keşfetmesine, katılımcıların deneyimlerini ayrıntılı olarak anlamasına ve nitel verilerin sistematik bir şekilde toplanmasına olanak tanır. Araştırmacı, görüşme sırasında katılımcıların cevaplarını kaydedebilir ve daha sonra bu cevapları analiz etmek için kullanabilir. Nitel araştırmalarda görüşme formu kullanmanın avantajları arasında katılımcıların detaylı görüşlerini toplama, farklı katılımcıların cevaplarını karşılaştırma ve analiz etme olanağı, yapılandırılmış bir yaklaşım kullanarak veri toplama sürecini standartlaştırma ve güvenilirlik sağlama yer almaktadır. Ancak görüşme formunun dezavantajları da vardır; bazı katılımcıların cevaplarını daha az esnek ve kişisel bulabileceği, araştırmacının cevaplara anında yanıt verme esnekliğinin sınırlı olabileceği gibi. Sonuç olarak, nitel araştırmalarda görüşme formu, derinlemesine anlayış elde etmek ve katılımcıların görüşlerini sistematik bir şekilde toplamak amacıyla kullanılan etkili bir veri toplama aracıdır. Bu form, araştırmacının araştırma sürecini yönlendirmesini, verilerin analizini yapmasını ve karmaşık fenomenleri daha iyi anlamasını sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu kapsamda bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Belirli bir tutarlılık ve esneklik derecesi nedeniyle, yarı yapılandırılmış görüşme yaklaşımı eğitim bilimleri araştırmalarında daha uygun görünmektedir (Karataş, 2015). Bu yöntemde, görüşme süreci ve araştırmacının sormayı planladığı sorular önceden hazırlanır. Ancak araştırmacı, görüşmenin doğal akışına uygun olarak alternatif, tamamlayıcı ya da alt sorular sorarak görüşmenin seyrini değiştirebilir (Ekiz, 2003). Araştırmanın daha önce gizli kalmış ya da göz ardı edilmiş tüm yönleri bu şekilde ortaya çıkarılır. Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre, görüşme yaklaşımı, sorunu yaşayan kişilerden doğrudan ve derinlemesine bilgi alarak belirli bir konuyu ortaya çıkarmada daha etkili olacaktır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Nitel araştırmanın geçerliliğini (inandırıcılığı) ve güvenilirliğini (tutarlılığını) artırmak için birkaç adım atılmıştır. Bunlar arasında aktarılabilirlik (ayrıntılı tanımlama, amaçlı örnekleme), tutarlılık (tutarlılık incelemesi), teyit edilebilirlik (teyit incelemesi) ve inandırıcılık (uzun süreli katılım, derinlik odaklı veri toplama, üçgenleme, katılımcı teyidi, uzman incelemesi) yer almaktadır. Görüşmelerin karşılıklı güven ortamında yapılmasını garanti altına almak için, görüşmelerin mesai saatleri sonrasında veya hafta sonları gibi uzun bir zaman diliminde gerçekleştirilmesine özellikle dikkat edilmiştir. Elde edilen verilerin çalışma sorularına uygunluğu karşılaştırma, yorumlama ve

kavramsallaştırma yoluyla sürekli olarak değerlendirilmiştir. Veriler çalışma için elde edildikten sonra değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme yaklaşımı kullanılarak toplanan bilgilere içerik analizi uygulanmıştır. Verilerin kodlanması, kodlanan verilerin temalarının belirlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması verilerin analizinde izlenen adımlardır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Toplanan bilgiler, herhangi bir yorum katmadan ve materyalin özüne sadık kalınarak, fikirler ve temalar doğrultusunda yeniden yapılandırılmıştır. Elde edilen sonuçlar, devam eden veri toplama süreci kullanılarak doğrulanmış ve çalışma bulgularının mantıklı bir şekilde düzenlenmesi için çaba gösterilmiştir.

BULGULAR

Okul kültürünün öğrenci başarısı ve gelişimi üzerindeki etkisini nasıl değerlendirirsiniz?

Katılımcılara yöneltilen “Okul kültürünün öğrenci başarısı ve gelişimi üzerindeki etkisini nasıl değerlendirirsiniz?” şeklindeki açık uçlu soruya verilen yanıtlara ait doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir. Bir sonraki aşamada ise doğrudan alıntılar yorumlanmıştır.

- (K1) "Okul kültürü, öğrencilerin motivasyonunu ve katılımını olumlu yönde etkileyebilir."
 (K2) "Öğrencilerin davranışları ve tutumları, olumlu bir okul kültürünün bir sonucu olarak şekillenir."
 (K3) "Sıcak ve destekleyici bir okul kültürü, öğrencilerin özgüvenlerini artırabilir."
 (K4) "Okul kültürü, öğrencilerin akademik başarısını etkileyen bir faktör olabilir."
 (K5) "Olumsuz bir okul kültürü, öğrencilerin öğrenmeye olan ilgisini azaltabilir."
 (K6) "Öğrenciler, pozitif bir okul kültüründe daha iyi işbirliği yapma eğilimindedirler."
 (K7) "Okul kültürü, öğrencilerin öğrenme deneyimini daha anlamlı hale getirebilir."
 (K8) "Öğrenciler, kendilerini kabul edildikleri bir okul kültüründe daha rahat hissederler."
 (K9) "Okul kültürü, öğrencilerin değerlerini ve ahlaki gelişimini etkileyebilir."
 (K10) "Öğrencilerin liderlik ve sorumluluk becerileri, olumlu bir okul kültüründe gelişebilir."
 (K11) "Okul kültürü, öğrencilerin iletişim yeteneklerini olumlu yönde etkileyebilir."
 (K12) "Öğrenciler, hoşgörü ve saygının teşvik edildiği bir okul kültüründe daha iyi ilişkiler kurabilirler."
 (K13) "Okul kültürü, öğrencilerin öğrenmeye yönelik tutumlarını şekillendirebilir."
 (K14) "Öğrencilerin başarıya olan inançları, olumlu bir okul kültürünün sonucu olarak güçlenebilir."

Bu ifadeler, öğretmenlerin okul kültürünün öğrenci başarısı ve gelişimi üzerindeki önemli etkilerini vurguladığını göstermektedir. Okul kültürünün olumlu veya olumsuz şekilde öğrencileri nasıl etkileyebileceğine dair çeşitli perspektifleri yansıtmaktadır. Öğretmen görüşleri, okul kültürünün öğrenci başarısı ve gelişimi üzerindeki etkilerine dair çeşitli perspektifleri yansıtmaktadır. Öğretmenlerin ifadeleri, okul kültürünün öğrenci davranışları, özgüven, akademik performans, öğrenme motivasyonu gibi çok yönlü alanlarda etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Aynı zamanda, olumlu bir okul kültürünün öğrencilerin işbirliği, iletişim becerileri, liderlik yetenekleri gibi sosyal ve kişisel gelişimlerini de destekleyebileceği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin hoşgörü, saygı, değerler gibi değerli özellikleri olumlu bir okul kültüründe geliştirebileceği ve bu özelliklerin daha sağlam ilişkiler kurmalarına yardımcı olabileceği ifade edilmiştir. Bu bağlamda, öğrencilerin duygusal ve sosyal becerilerinin de okul kültürü ile şekillendiği görülmektedir. Ayrıca, okul kültürünün öğrencilerin öğrenmeye olan ilgisini artırabileceği ve öğrenme deneyimlerini daha anlamlı hale getirebileceği belirtilmektedir. Pozitif bir okul kültürü, öğrencilerin özgüvenlerini güçlendirebileceği gibi, ahlaki değerleri ve sorumluluk anlayışını da olumlu yönde etkileyebilir. Bununla birlikte, olumsuz bir okul kültürünün öğrencilerin öğrenme motivasyonunu ve başarı inançlarını olumsuz etkileyebileceği ifade edilmiştir. Özetle, öğretmen görüşleri, okul kültürünün öğrenci başarısı ve gelişimi üzerinde çok boyutlu bir etkisi olduğunu göstermektedir. Olumlu bir okul kültürü, öğrencilerin akademik, sosyal ve kişisel gelişimine olumlu katkılarda bulunabilirken, olumsuz bir kültürün ise bu alanlarda olumsuz etkiler yaratabileceği anlaşılmaktadır.

Sınıf içi etkileşimlerden ve öğrenci-öğretmen ilişkilerinden hangi olumlu okul kültürü unsurları doğar ve bu unsurların nasıl desteklenmesi gerektiğini düşünüyorsunuz?

Katılımcılara yöneltilen “Sınıf içi etkileşimlerden ve öğrenci-öğretmen ilişkilerinden hangi olumlu okul kültürü unsurları doğar ve bu unsurların nasıl desteklenmesi gerektiğini düşünüyorsunuz?” şeklindeki açık uçlu soruya verilen yanıtlara ait doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir. Bir sonraki aşamada ise doğrudan alıntılar yorumlanmıştır.

Tablo 1'deki öğretmen görüşlerine dayanarak, sınıf içi etkileşimlerden ve öğrenci-öğretmen ilişkilerinden doğan olumlu okul kültürü unsurları ve bu unsurların nasıl desteklenebileceğine dair öğretmen ifadeleri şu şekildedir:

- (K1) "Öğrenci-öğretmen ilişkileri, güven ve saygı üzerine kurulduğunda olumlu bir sınıf ortamı oluşabilir."
- (K2) "Öğrencilere bireysel ilgi göstermek, onların öğrenme motivasyonunu artırabilir."
- (K3) "Açık iletişim, öğrencilerin düşüncelerini ifade etmelerini teşvik edebilir."
- (K4) "Empati kurmak, öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarını anlamamızı sağlayabilir."
- (K5) "Öğrencilere sorumluluk vermek, onların özgüvenlerini artırabilir ve liderlik becerilerini geliştirebilir."
- (K6) "Öğrencilerin farklı özelliklerini kabul etmek, hoşgörü ve çeşitliliği teşvik edebilir."
- (K7) "Katılımcı öğrenme ortamları oluşturmak, öğrencilerin etkileşimini ve işbirliğini artırabilir."
- (K8) "Olumlu geri bildirim vermek, öğrencilerin gelişimini destekleyebilir."
- (K9) "Sınıf içi demokratik karar alma süreçleri, öğrencilerin katılımını artırabilir."
- (K10) "Öğrencilere güven vermek, özsaygılarını güçlendirebilir."
- (K11) "Sınıf içi etkileşimlerde pozitif bir dil kullanmak, öğrencilerin olumlu tutumlarını teşvik edebilir."
- (K12) "Öğrencilerin görüşlerine değer vermek, onların özgüvenini artırabilir."
- (K13) "Etkili sınıf yönetimi, öğrencilerin öğrenme deneyimini daha olumlu hale getirebilir."
- (K14) "Öğrencilerin yeteneklerini fark edip desteklemek, onların kendilerine güvenmelerini sağlayabilir."

Bu ifadeler, öğretmenlerin sınıf içi etkileşimler ve öğrenci-öğretmen ilişkileri bağlamında olumlu okul kültürü unsurlarının önemini vurguladığını göstermektedir. Bu unsurların, öğrencilerin duygusal gelişimini desteklediği gibi, özgüven, liderlik becerileri, işbirliği ve iletişim yeteneklerini de olumlu şekilde etkilediği ifade edilmektedir. Öğretmen görüşlerine göre, sınıf içi etkileşimler ve öğrenci-öğretmen ilişkileri olumlu bir okul kültürünün temel unsurlarını oluşturuyor. Bu unsurlar arasında güven, saygı, açık iletişim, empati, öğrenci merkezli yaklaşım, çeşitliliğe saygı ve katılımcı öğrenme ortamları gibi faktörler öne çıkıyor. Öğrencilere bireysel ilgi gösterme, onların özgüvenlerini artırma, liderlik yeteneklerini geliştirme ve motivasyonlarını yükseltme açısından önemli bir rol oynuyor. Ayrıca, olumlu geri bildirim verme, öğrencilerin gelişimini desteklerken, demokratik karar alma süreçleri öğrencilerin katılımını artırıyor ve onları sorumluluk sahibi bireyler olarak yetiştirmeye yardımcı oluyor. Pozitif dil kullanımı, öğrencilerin olumlu tutumlarını teşvik ederken, farklı yetenekleri fark edip destekleme, öğrencilerin kendilerine güvenmelerini sağlıyor. Bu görüşler, okul kültürünün öğrenci başarısı ve gelişimi üzerindeki derin etkisini vurguluyor. Olumlu okul kültürü unsurları, öğrencilerin akademik başarılarının yanı sıra duygusal gelişimlerine, özsaygılarına, liderlik becerilerine ve işbirliği yeteneklerine katkı sağlıyor. Bu unsurların desteklenmesi ise öğretmenlerin etkili sınıf yönetimi, öğrencilere güven verme, açık iletişim ve katılımcı öğrenme yöntemlerini benimsemelerini gerektiriyor. Böylece, okul kültürünün olumlu yönleri öğrencilerin öğrenme deneyimini daha zengin ve etkili hale getirebilir.

Öğrenci katılımını teşvik etmek ve öğrenmeye olan ilgiyi artırmak için okul kültüründe hangi yaklaşımların kullanılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Katılımcılara yöneltilen "Öğrenci katılımını teşvik etmek ve öğrenmeye olan ilgiyi artırmak için okul kültüründe hangi yaklaşımların kullanılması gerektiğini düşünüyorsunuz" şeklindeki açık uçlu soruya verilen yanıtlara ait doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir. Bir sonraki aşamada ise doğrudan alıntılar yorumlanmıştır.

- (K1) "Öğrencilerin ilgi alanlarına ve ihtiyaçlarına dayalı etkileşimli ders içeriği ve materyalleri kullanmalıyız."
- (K2) "Öğrencilere seçim özgürlüğü tanıyan ve onların ilgi duyduğu konuları içeren projeler ve etkinlikler düzenlemeliyiz."
- (K3) "Katılımcı sınıf tartışmaları ve grup çalışmalarlarıyla öğrencilerin aktif katılımını teşvik etmeliyiz."
- (K4) "Teknoloji ve dijital araçlarla öğrenmeyi destekleyen interaktif uygulamalar kullanarak öğrencilerin dikkatini çekmeliyiz."
- (K5) "Saha gezileri, misafir konuşmacılar ve gerçek dünya bağlantıları ile öğrenmeyi daha anlamlı hale getirmeliyiz."
- (K6) "Sanat, spor ve kültürel etkinlikleri müfredat içine dahil ederek öğrencilerin farklı ilgi alanlarına hitap etmeliyiz."
- (K7) "Problem çözme ve eleştirel düşünmeyi teşvik eden öğrenme deneyimleri tasarlamalıyız."
- (K8) "Öğrencilere kendi öğrenme süreçlerini yönlendirme ve kendi hedeflerini belirleme fırsatı vererek sorumluluk hissini artırmalıyız."

(K9) "Öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımları ile öğrencilerin aktif olarak katıldığı ve ilgi duyduğu projeler geliştirmeliyiz."

(K10) "Mentorluk programları ve öğrenci kulüpleri aracılığıyla öğrencilerin liderlik ve işbirliği becerilerini desteklemeliyiz."

(K11) "Eğlenceli ve oyun tabanlı öğrenme yöntemleri kullanarak öğrencilerin motivasyonunu artırmalıyız."

(K12) "Öğrencilere geri bildirim ve takdir sağlayarak başarılarını kutlamalı ve özgüvenlerini desteklemeliyiz."

(K13) "Öğrencilerin görüşlerini ve fikirlerini önemseyen bir ortam oluşturarak onları daha fazla katılıma teşvik etmeliyiz."

(K14) "Düşünce provokasyonları ve ilgi çekici sorular ile öğrencilerin merakını uyandırmalıyız."

Bu öğretmen görüşleri, öğrenci katılımını artırmak ve öğrenmeye olan ilgiyi teşvik etmek için çeşitli yaklaşımların kullanılması gerektiğini vurguluyor. Öğrenci merkezli yaklaşımlar, ilgi alanlarına dayalı içerikler, etkileşimli öğrenme yöntemleri, seçim özgürlüğü ve projeler gibi unsurların okul kültüründe benimsenmesi öneriliyor. Ayrıca, öğrencilerin liderlik becerilerini geliştirebilecekleri fırsatlar sağlamak, öğrenmeyi eğlenceli hale getiren yöntemler kullanmak ve öğrenci görüşlerini önemseyen bir ortam oluşturmak da öğrenci katılımını artırmak için önemli adımlar olarak öne çıkıyor. Bu öğretmen görüşleri, öğrenci katılımını teşvik etmek ve öğrenmeye olan ilgiyi artırmak için çeşitli stratejilerin gerekliliğini vurguluyor. Özellikle öğrencilerin ilgi alanlarına uygun içerikler ve etkileşimli yöntemler kullanma önerileri dikkat çekiyor. Ayrıca, öğrencilere seçim özgürlüğü sunarak ve onların kendi projelerini geliştirmelerine olanak tanıyarak motivasyonlarını artırmak önemli bir nokta olarak belirtiliyor. Katılımcı sınıf tartışmaları, saha gezileri, problem çözme etkinlikleri gibi etkileşimli deneyimlerin öğrencilerin ilgisini çekebileceği vurgulanıyor. Öğrenci merkezli yaklaşımların ve öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini yönlendirmelerine olanak sağlayan stratejilerin öğrenmeye olan ilgiyi artırabileceği belirtiliyor. Mentorluk programları, öğrenci kulüpleri ve öğrencilerin görüşlerini önemseyen bir ortamın oluşturulması gibi faktörler de öğrenci katılımını artırmak için önerilen yaklaşımlar arasında yer alıyor.

SONUÇ

Öğretmen görüşleri, okul kültürünün öğrenci başarısı ve gelişimi üzerindeki etkilerini geniş bir perspektifte ele aldığını ve bu etkilerin çok yönlü olduğunu gösteriyor. Olumlu bir okul kültürünün öğrencileri birçok açıdan olumlu yönde etkilediği vurgulanıyor. Öğrencilerin akademik performansından sosyal ve kişisel gelişimlerine kadar birçok alanda olumlu sonuçlar doğurabileceği ifade ediliyor. Bu bağlamda, öğrencilerin özgüvenlerini artırabileceği, işbirliği ve liderlik becerilerini geliştirebileceği ve değerli ahlaki özellikleri kazanabileceği belirtiliyor. Öğrencilerin öğrenmeye olan ilgisini artırarak daha anlamlı öğrenme deneyimleri yaşamalarına katkı sağlayabileceği vurgulanıyor. Aksine, olumsuz bir okul kültürünün öğrenci başarısı ve gelişimi üzerinde olumsuz etkiler yaratabileceği de ortaya çıkıyor. Öğrencilerin motivasyonlarını düşürebileceği ve başarı inançlarını olumsuz etkileyebileceği ifade ediliyor. Bu sonuçlar, okul kültürünün öğrencilerin hem akademik hem de kişisel gelişimini büyük ölçüde etkileyebileceğini gösteriyor. Okulların, olumlu bir kültürü desteklemek ve olumsuz etkileri en aza indirmek için öğrenci katılımını teşvik eden, öğrenci-öğretmen ilişkilerini güçlendiren, hoşgörü ve saygı değerlerini teşvik eden stratejileri benimsemeleri önemlidir. Sonuç olarak, öğretmen görüşleri okul kültürünün öğrenci başarısı ve gelişimi üzerindeki önemini vurgulamakta ve olumlu bir kültürün oluşturulması için çeşitli adımların atılmasının gerekliliğini göstermektedir.

Öğretmen görüşleri, sınıf içi etkileşimler ve öğrenci-öğretmen ilişkilerinin olumlu okul kültürünün temel taşıyıcıları olduğunu vurguluyor. Bu unsurların, öğrencilerin duygusal, sosyal ve akademik gelişimlerine etkileri büyük. Özellikle öğrencilerin özgüvenlerini artırma, liderlik yeteneklerini geliştirme, işbirliği ve iletişim becerilerini güçlendirme açısından önemli bir rol oynadığı ifade ediliyor. Aynı zamanda, olumlu bir okul kültürü için temel unsurlar olan güven, saygı, açık iletişim, empati gibi değerlerin bu etkileşimlerle şekillendiği gözlemleniyor. Öğretmenlerin belirttiği gibi, öğrenci-öğretmen ilişkilerinin öğrenci merkezli yaklaşımla desteklenmesi, bireysel ilgi gösterme ve olumlu geri bildirim verme gibi faktörler, öğrencilerin özgüvenlerini artırmanın yanı sıra öğrenmeye olan ilgilerini ve katılımlarını artırabilir. Aynı zamanda, demokratik karar alma süreçleri ve çeşitliliğe saygı gibi unsurlar da öğrencilere sorumluluk bilinci kazandırabilir ve onları daha aktif bir şekilde öğrenmeye dahil edebilir. Bu sonuçlar, okul kültürünün sadece akademik başarıları değil, aynı zamanda öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimlerini de etkilediğini gösteriyor. Olumlu bir okul kültürü, öğrencilerin kendilerini daha güvende hissetmelerini, özsaygılarını artırmalarını ve sosyal becerilerini geliştirmelerini sağlayabilir. Öğretmenlerin önerdiği yaklaşımların, bu olumlu okul kültürünün oluşturulması ve sürdürülmesi açısından önemli olduğu ortaya çıkıyor. Bu yaklaşımlar, öğretmenlerin rol model olması, öğrencilere pozitif davranış ve dil kullanımını öğretmesi, katılımcı öğrenme ortamları yaratması gibi alanları içeriyor. Sonuç olarak, öğretmen görüşleri, sınıf içi etkileşimler ve öğrenci-öğretmen ilişkilerinin olumlu okul kültürünün temel taşıyıcıları olduğunu vurguluyor. Bu unsurların öğrenci başarısı ve gelişimi üzerinde derin etkileri olduğu ve bu etkilerin olumlu yönde oluşturulan bir okul kültürü ile artırılabilirliği anlaşılıyor.

Öğretmen görüşleri, öğrenci katılımını artırmak ve öğrenmeye olan ilgiyi teşvik etmek için geniş bir yelpazede stratejilerin gerekliliğini vurguluyor. Özellikle öğrenci merkezli yaklaşımların ve öğrencilerin ilgi alanlarına dayalı içeriklerle motive edilmesinin önemi öne çıkıyor. Eğitimde etkileşimli yöntemlerin kullanımı, öğrenmeyi daha eğlenceli ve ilgi çekici hale getirebileceğini ifade ediyor. Ayrıca, öğrencilere kendi projelerini geliştirme ve seçim özgürlüğü sunulması, öğrencilerin öğrenme süreçlerine katılımlarını artırabilir. Bu öneriler arasında öğrencilere liderlik fırsatları sunmanın, onların sorumluluk duygusunu ve katılımını artırabileceği belirtiliyor. Etkileşimli deneyimler, saha gezileri, problem çözme etkinlikleri gibi yaklaşımlar da öğrencilerin dikkatini çekebileceği ve öğrenmeye olan ilgilerini artırabileceği vurgulanıyor. Öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımları ve bireysel öğrenme tercihlerine saygı gösterme, öğrencilerin daha motive olmasını ve özgüvenlerini artırmasını sağlayabilir. Mentorluk programları, öğrenci kulüpleri gibi öğrencilere katılım fırsatları sunan inisiyatifler, öğrencilerin aktif bir şekilde okul yaşamına katılmalarını teşvik edebilir. Öğrenci görüşlerine değer veren bir okul ortamı oluşturmanın, öğrencilerin özgüvenlerini artırabileceği ve kendilerini ifade etmelerini sağlayabileceği belirtiliyor. Bu öğretmen görüşleri, öğrenci katılımını artırmak ve öğrenmeye olan ilgiyi yükseltmek için çeşitli yöntemlerin bir araya getirilmesinin gerekliliğini vurguluyor. Bu yaklaşımların öğrencilerin motive olmalarını sağlayabileceği gibi, öğrenme deneyimlerini daha anlamlı ve etkili hale getirebileceği anlaşılıyor.

Öneriler

Öğrenci Merkezli Yaklaşımın Güçlendirilmesi: Okul kültürünün öğrenci başarısı ve gelişimi üzerindeki etkisini artırmak için öğrenci merkezli yaklaşımların daha da güçlendirilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun içerikler ve yöntemler kullanarak derslerin tasarlanması, öğrenci motivasyonunu ve katılımını artırabilir.

Etkileşimli Öğrenme Ortamları Oluşturma: Öğrencilerin etkileşimli deneyimler yaşayabileceği sınıf içi ortamların oluşturulması önemlidir. Grup çalışmaları, tartışmalar, saha gezileri gibi etkileşimli öğrenme yöntemleri kullanılarak öğrencilerin katılımı ve ilgisi artırılabilir.

Öğrenci Liderliği ve Katılımı Teşvik Edici İnisyatifler: Okul kültürü içerisinde öğrenci liderliğini teşvik eden ve öğrencilerin karar alma süreçlerine katıldığı inisiyatifler oluşturulabilir. Öğrenci kulüpleri, proje grupları, öğrenci temsilcileri gibi yapılar öğrencilerin aktif katılımını sağlayabilir.

Öğretmen-Öğrenci İlişkilerini Güçlendirme: Öğrenci-öğretmen ilişkilerinin güçlendirilmesi için bireysel ilgi gösterme, olumlu geri bildirim verme ve öğrencilerin görüşlerine değer verme önemlidir. Bu yaklaşım öğrencilerin özgüvenini artırabilir ve öğrenmeye olan ilgilerini yükseltebilir.

Hoşgörü, Saygı ve Değerlerin Teşvik Edilmesi: Okul kültüründe hoşgörü, saygı ve değerlerin teşvik edilmesi, öğrencilerin olumlu bir çevrede yetişmelerine yardımcı olabilir. Öğrencilere farklılıklara saygı gösterme ve empati kurma becerileri kazandırılabilir.

Motivasyonu Artırıcı Öğrenme Deneyimleri: Öğrenme deneyimlerini daha anlamlı ve ilgi çekici hale getirmek için oyun tabanlı öğrenme, projeler, pratik uygulamalar gibi yöntemler kullanılabilir. Bu şekilde öğrencilerin öğrenmeye olan ilgileri artırılabilir.

Olumlu Dil Kullanımı ve Geri Bildirim: Öğrencilere yönelik olumlu dil kullanımı ve düzenli geri bildirim sağlama, öğrencilerin özsaygılarını güçlendirebilir. Başarılarını takdir etmek ve gelişim alanlarına odaklanmak önemlidir.

Mentorluk ve Rehberlik Programları: Öğrencilere mentorluk sağlama veya rehberlik programları oluşturma, öğrencilerin kişisel gelişimini destekleyebilir. Bu programlar öğrencilere rol modelleri ve destek sistemleri sunabilir.

Çeşitlilik ve İçerik Esnekliği: Okul kültüründe çeşitliliğe saygı gösterme ve farklı öğrenme stillerine uygun içerikler sunma önemlidir. Böylece her öğrencinin ilgi ve yetenekleri ön plana çıkarılabilir.

Sürekli İyileştirme ve Değerlendirme: Okul kültürünün etkisini ölçmek ve geliştirmek için sürekli olarak öğrenci görüşleri ve performans verileri değerlendirilmelidir. Bu sayede etkili stratejiler daha iyi belirlenebilir.

Bu öneriler, öğretmenlerin ve okul yönetiminin okul kültürünü olumlu yönde şekillendirmek ve öğrenci başarısı ile gelişimini desteklemek için adımlar atmalarına yardımcı olabilir.

KAYNAKÇA

Alvesson, M. (2002). *Understanding Organizational Culture*. London: SAGE Publications.

Ayık, A., ve Ada Ş. (2009). İlköğretim okullarında oluşturulan okul kültürü ile okulların etkililiği arasındaki ilişki. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 429- 446.

Balcı, A. (2014). *Etkili okul ve okul geliştirme: Kuram uygulama ve araştırma*. Ankara: Pegem Akademi.

Barth, R. S. (2002). The culture builder. *Educational leadership*, 59(8), 6-11

- Berberoğlu, G. (1990). Örgüt kültürü ve yönetsel etkinliğe katkısı. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1), 153-161.
- Cameron, K. S. & Quinn, R. E. (2017). Örgüt kültürü örgütsel tanı ve değişim rekabetçi değerler modeli. (Çev. Gülcan, M.G ve Cemaloğlu, N.). Ankara: PegemYayıncılık.
- CASEL. (2003). Safe and sound: An educational leader's guide to evidence-based social and emotional learning (SEL) programs. ERIC Clearinghouse. 1 Mayıs 2023 tarihinde <https://casel.org/safe-and-sound-guide-to-sel-programs/?download=true> adresinden alınmıştır.
- Çelikten, M. (2003). Okul kültürünün şekillendirilmesinde müdürün rolleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(4).
- Deal, T. E., & Peterson, K. D. (1990). The principal's role in shaping school culture. Office of Educational Research and Improvement (ED), Washington, DC. Programs for the Improvement of Practice.
- Ekiz, D.(2003). Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Elias, M. J., Zins, J. E., Weissberg, K. S., Greenberg, M. T., Haynes, N. M. and Kessler, R. (1997). Promoting Social and Emotional Learning: Guidelines For Educators. Alexandria, VA: Association For Supervision and Curriculum Development.
- Fredericks, L. (2003). Making the case for Social and Emotional Learning and ServiceLearning. Colorado: Education Commission of the States' Publications.
- Greenberg, M. T., Domitrovich, C. E., Weissberg, R. P., & Durlak, J. A. (2017). Social and emotional learning as a public health approach to education. *The future of children*, 27(1), 13-32.
- Gruenert, S., & Whitaker, T. (2015). School culture rewired: How to define, assess, and transform it. Alexandria: ASCD
- Higgins-D'Alessandro, A., & Sath, D. (1998). The dimensions and measurement of school culture: Understanding school culture as the basis for school reform. *International Journal of Educational Research*, 27(7), 553-569.
- Hinde, E. R. (2004). School culture and change: An examination of the effects of school culture on the process of change. *Essays in Education*, 12(3), 1-12.
- Hoy, W. K. (1990). Organizational climate and culture: A conceptual analysis of the school workplace. *Journal of educational and psychological consultation*, 1(2), 149-168.
- Kabakçı, Ö.F. ve Owen, F. K. (2010). Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri Ölçeği Geliştirme Çalışması, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 35(157), 152-166.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi temelli sosyal hizmet araştırmaları dergisi*, 1(1), 62-80.
- Norris, J. A. (2003). Looking at classroom management through a social and emotional learning lens. *Theory into practice*, 42(4), 313-318.
- Recepoglu, E. (2014). Okul Kültüründe Değişimin Yönetimi. N. Güçlü. (Ed.), *Okul Kültürü içinde* (205-241). Ankara: Pegem Akademi.
- Schein, E. H. (1990). Organizational culture. *American Psychologist*, 45(2), 109-119.
- Schwartz, H., & Davis, S. M. (1981). Matching corporate culture and business strategy. *Organizational dynamics*, 10(1), 30-48.
- Stoll, L. (1998). School culture. *School Improvement Network's Bulletin*, 9(10), 9-14.
- Stolp, S., & Smith, S. C. (1995). Transforming School Culture: Stories, Symbols, Values & the Leader's Role. Eugene, OR: ERIC Clearinghouse on Educational Management.
- Şişman, M. (2004). Öğretim Liderliği. (İkinci baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Şişman, M. (2020). Eğitimde Mükemmellik Arayışı: Etkili Okullar. Ankara: Pegem Akademi
- Van Velsor, P. (2009). School counselors as social-emotional learning consultants: Where do we begin? *Professional School Counseling*, 13(1), 50-58.
- Weissberg, R. P., Durlak, J. A., Domitrovich, C. E., & Gullotta, T. P. (2015). Social and emotional learning: Past, present, and future. In J. A. Durlak, C. E. Domitrovich, R. P. Weissberg, & T. P. Gullotta (Eds.), *Handbook of social and emotional learning: Research and practice* (pp. 3- 19). New York, NY: Guilford Press.
- Yıldırım, A., & Simsek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Seçkin.

Yıldırım, K. (2014). Örgüt Kültürünü Oluşturan Unsurlar. N. Güçlü. (Ed.), Okul Kültürü içinde (71-96). Ankara: Pegem Akademi.

Zins, J. E., & Elias, M. J. (2007). Social and emotional learning: Promoting the development of all students. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 17(2-3), 233- 255.

Zins, J. E., Bloodworth, M. R., Weissberg, R. P., & Walberg, H. J. (2007). The scientific base linking social and emotional learning to school success. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 17(2-3), 191-210.